

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.12.77](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.12.77)

УДК 330.341.1

*С. В. Кальний,
к. е. н., доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID:0000-0002-0966-9320*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

*S. Kalnyi,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Management Innovation and Investment Activity, Taras Shevchenko National University of Kyiv*

SPECIFIC OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES UNDER INNOVATIVE DEVELOPMENT OF REGIONS

У статті досліджуються особливості діяльності малих та середніх підприємств (МСП) як найбільш масової та перспективної системної складової у контексті інноваційного розвитку регіонів. Визначено передумови інноваційної діяльності МСП, з них виділено внутрішньофірмові, а також прямі та непрямі зовнішньопідприємницькі. Зазначено, що такі властивості МСП, як: оперативність, мобільність та здатність у короткий термін забезпечити залучення фінансових, організаційних та людських ресурсів до підготовки та випуску серійних зразків нової продукції, не знижують підприємницьких ризиків. Крім того, існує низка стримуючих факторів, що впливають на інноваційний розвиток МСП, серед яких найважливішими є: незгодженість правового забезпечення, недосконалість системи оподаткування, постійне зростання цін на сировину, матеріали, електроенергію, нерозвиненість коопераційних зв'язків, низький попит на нові товари, роботи та послуги, загалом, численні проблеми системи збуту, а також нестача інформації про нові технології та ринки збуту та дефіцит кваліфікованого персоналу. У зв'язку з цим охарактеризовано додаткові умови успішності даних підприємств у контексті тенденцій світової економіки.

Розглянуто основні особливості інноваційної діяльності МСП, зазначено, що економічні особливості є визначальними для стимулювання їхньої інноваційної активності. Поряд з орієнтацією на кінцевий результат та можливістю приймати на себе високі ризики, нечисленним персоналом та вузькою спеціалізацією творчого пошуку, потенційні інноваційні можливості МСП дозволяють швидко та ефективно залучатись до виробництва наукомісткої продукції та послуг, створюючи попит на нові розробки, та, в кінцевому результаті, забезпечуючи безперервний прогрес.

Виявлено місце МСП у регіональному інноваційному середовищі, визначено особливості державного та регіонального сприяння їхньому розвитку. Відзначено, що стратегічні пріоритети розвитку регіону мають ґрунтуватись на державних програмах та цільових орієнтирах. Технічне підприємництво вимагає цільової державної підтримки, ефективність якої підвищується за умови стимулювання попиту та забезпечення рівного доступу до нього; важливим фактором залишається цифровізація з утворенням відкритих платформ для МСП та наданням базових ІТ-послуг.

Окреслено проблеми МСП у контексті інноваційного розвитку регіонів та запропоновано конкретні заходи щодо їх подолання. Розроблено організаційно-економічну модель управління інноваційним розвитком МСП. За допомогою вказаної моделі можна виявити логіку функціонування інноваційної системи, розкрити домінуючі тенденції та ідентифікувати «вузькі» місця, що здатні створювати проблеми для майбутнього розвитку у вигляді наростаючих бар'єрів системи. Її реалізація також дозволить підвищити інноваційну активність МСП, створити сприятливий інноваційний клімат та знизити надмірні ризики інноваційної діяльності.

The paper examines the features of small and medium enterprises (SMEs) as the most widespread and promising systemic component in the context of innovative development of regions. The preconditions of innovative activity of SMEs are determined, both internal and direct/indirect external ones. It is noted that the characteristics of SMEs, such as: efficiency, mobility and ability to attract financial, organizational and human resources in the short term to prepare and release serial samples of new products, do not reduce business risks. In addition, there are a number of restraining factors that affect the innovative development of SMEs, among which the most important are: inconsistency of legal support, imperfection of the tax system, constant growth of raw materials prices and cost of electricity, underdeveloped cooperation, low demand for new goods, works and services, in general, numerous problems of the sales system, as well as the lack of information about new technologies and markets and the shortage of qualified personnel. In this regard, the additional conditions for the success of these enterprises in the context of global economic trends were described.

The main features of innovation activity of SMEs are considered, it is noted that economic features are decisive for stimulating their innovation activity. Along with the focus on the end result and the ability to take high risks, small staff and narrow specialization of creative search, the potential innovation of SMEs allows you to quickly and efficiently engage in knowledge-intensive products and services, creating demand for new developments and, ultimately, ensuring continuous progress. The place of SMEs in the regional innovation environment is revealed, the specific of state and regional assistance to their development is determined. It was noted that the strategic priorities of the region's development should be based on state programs and targets. Technical entrepreneurship requires targeted state support, the effectiveness of which is increased by stimulating demand and ensuring equal access to it; digitalization remains an important factor with the creation of open platforms for SMEs and the provision of basic IT services.

The problems of SMEs in the context of innovative development of the regions are outlined and specific measures to overcome them are proposed. An organizational and economic model for managing the innovative development of SMEs has been developed. With the help of this model, it is possible to identify the logic of the innovation system, reveal the dominant trends and identify "bottlenecks" that can create problems for future development in the form of growing barriers to the system. Its implementation will also increase the innovation activity of SMEs, create a favorable innovation climate and reduce excessive risks of innovation.

Ключові слова: інноваційна діяльність; МСП (малі та середні підприємства); інноваційне підприємництво; регіональний розвиток; інноваційне середовище.

Keywords: innovation; SMEs (small and medium enterprises); innovative entrepreneurship; regional development; innovation environment.

Постановка проблеми. У структурі суспільного відтворювального процесу МСП є важливим функціональним елементом у забезпеченні соціально-економічного зростання, збільшенні ефективності виробництва та добробуту населення. Науково-технічний прогрес створює можливості для підвищення конкурентоздатності продукції та послуг, виступаючи фактором зростання виробництва, утворення потужного економічного потенціалу. Отже, розбудова інноваційної системи стає одним з факторів розвитку МСП поряд з трудовим та фізичним капіталом, місцем розташування та конкурентним середовищем.

Актуальність інноваційного розвитку економіки обумовлена як зовнішніми викликами, так і внутрішніми проблемами забезпечення економічно збалансованого розвитку регіонів. Високий рівень

диференціації розвитку регіонів призводить до втрат ВВП та зниження конкурентоздатності країни у світовій економіці з причини низької інноваційної активності та сприйнятливості. Нерівномірність регіонального розвитку значною мірою впливає на рівень підтримки підприємництва. Незважаючи на ґрунтовні дослідження проблем МСП, особливості сучасних умов регіонального розвитку обумовлюють потребу у дослідженні окремих його факторів. Врахування природно-ресурсного потенціалу, рівня забезпеченості трудовими ресурсами у галузевому розрізі, а також загальний розвиток промисловості, сільського господарства, виробничої інфраструктури, ефективне інституційне середовище та стан екології в регіоні є визначальними для встановлення стратегічних напрямків розвитку МСП.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Передумови розвитку та проблеми діяльності МСП, у тому числі в інноваційній сфері, розглядалися у працях закордонних вчених, таких як: Р. Кантільйон [1], Л. Брю, А. Тюрго [10], Ф. Кене, Ж.Б. Сей [11], Ф. Хаєк [6], К. Макконел, А. Сміт [13], Й Шумпетер [12], П. Друкер [5] та ін.

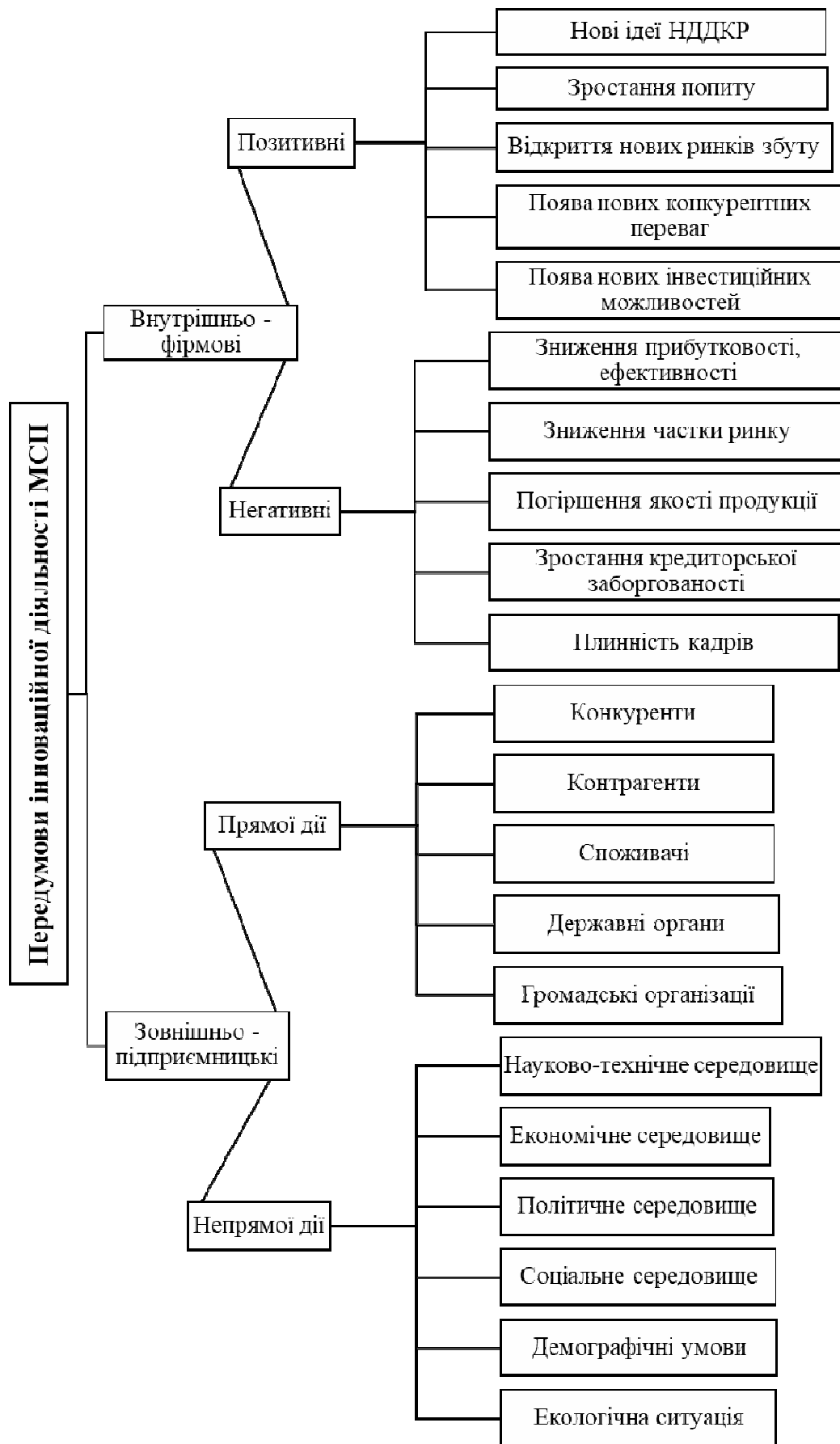
Особливості інноваційної діяльності підприємств досліджуються такими науковцями, як: В. Александрова, Ю. Бажал, П. Беленький, В. Беренс, Г. Бірман, В. Геєць, Л. Гітман, Н. Гончарова, М. Джонк, Я. Крупка, О. Кузьмін, А. Пересада, А. Перлакі, А. Савченко, В. Терехов, М. Чумаченко, А. Чухно, С. Шмідт та ін.

Постановка завдання. У статті поставлено за мету дослідити особливості діяльності малих та середніх підприємств у контексті інноваційного розвитку регіонів. До завдань дослідження входить: визначення передумов та особливостей інноваційної діяльності МСП; виявлення місця МСП у регіональному інноваційному середовищі; дослідження умов успішності інноваційних МСП та особливостей державного та регіонального сприяння їхньому розвитку; окреслення проблем інноваційної діяльності МСП та заходів їх подолання; формування організаційно-економічної моделі управління інноваційним розвитком МСП.

Виклад основного матеріалу дослідження. В інноваційному потенціалі розвинених країн найбільш масовою та перспективною системною складовою є МСП в інноваційній сфері. Дослідження ОЕСР свідчать, що інвестиції в інноваційний сектор призводять до зростання ВВП у співвідношенні 1:3, в інформаційні комунікаційні технології – 1:2. Саме тому приріст ВВП розвинених країн до 90% забезпечується сферою новітніх технологій та інновацій. [9]

Світові тенденції економічного розвитку на фоні запровадження нових технологій свідчать про зростання внеску МСП у макроекономічний розвиток, оскільки частка МСП у ВВП розвинених країн сягає 50-65%, а частка працездатного населення у МСП за рахунок бурхливого створення робочих місць – 80%. Поряд з тим, у країнах, що розвиваються, програми підтримки МСП є локомотивом боротьби з безробіттям та забезпечення стабілізації економіки. У той же час, з точки зору структурної політики капіталомісткість даного напрямку є найнижчою [9]. Отже, держава може використати потенційні можливості МСП у якості важливого комплексного фактору інноваційної економіки. При цьому, вирішується низка соціально-економічних проблем: економічна нерівність, безробіття, а також соціальна дестабілізація через відсутність ефективних інструментів захисту молоді та інших вразливих верств суспільства. Формування широкого середнього класу, створення нових робочих місць та, у кінцевому підсумку, зростання дохідної частини бюджетів усіх рівнів може бути забезпечено внаслідок ефективної реалізації програм інноваційного розвитку МСП.

Прискорення науково-технічного розвитку вплинуло на зміни підходів у наукових дослідженнях інноваційних процесів. Якщо раніше наукова сфера, промисловість та державні органи формували цілісну парадигму у дослідженнях, то на даний час споживачі розглядаються як співрозробники інновацій, що в інноваційній архітектурі займають місце прискорюючого елемента. Загалом, передумови інноваційної діяльності МСП можна розділити на внутрішньофірмові, а також прямі та непрямі зовнішньопідприємницькі (рис. 1).

Рис. 1. Передумови інноваційної діяльності МСП

Джерело: розроблено автором

Оперативність, мобільність та здатність у короткий термін забезпечити залучення фінансових, організаційних та людських ресурсів до підготовки та випуску серійних зразків нової продукції, що підвищують роль МСП в інноваційному розвитку, не впливають на зниження ризику, а навпаки: частка успішних інноваційних МСП складає в середньому 10%, у той час як загалом виживають до половини МСП [7].

Слід, однак, зазначити, що статистика інноваційних МСП завжди є викривленою, оскільки лише незначна їх частина подає звітність про безпосередні наукові дослідження через охорону інтелектуальної власності або через комерціалізацію нововведень.

Тенденції світової економіки визначають додаткові умови успішності інноваційних МСП:

- виведення на ринок нової продукції підвищеного попиту;
- розвиток новітніх виробничих процесів, що забезпечують випуск конкурентної продукції;
- виявлення джерел отримання високоефективних складових, наприклад, виробничих матеріалів;
- удосконалення організаційної структури управління виробництвом з метою скорочення виробничих витрат;
- стимулювання попиту на нові види продукції, як, наприклад, взаємопов'язаних ІТ-технологій.

Очевидно, серед особливостей інноваційної діяльності МСП (рис. 2) економічна група є найбільш розширеною, оскільки інноваційна діяльність безпосередньо є видом підприємницької діяльності, який, не залежно від виду інновацій, орієнтований на отримання максимального прибутку. Таким чином, економічні особливості є визначальними для стимулювання інноваційної активності МСП. Оперативність реагування на появу технічних та технологічних новинок забезпечується при цьому за рахунок низького рівня інерційності МСП. Мотивація до інноваційної діяльності, що характеризується як підприємницькими, економічними факторами, так і амбітністю власників, має багаторівневий характер. Поряд з орієнтацією на кінцевий результат та можливістю приймати на себе високі ризики, нечисленным персоналом та вузькою спеціалізацією творчого пошуку, потенційні інноваційні можливості МСП дозволяють швидко та ефективно залучатись до виробництва наукомісткої продукції та послуг, створюючи попит на нові розробки, та, в кінцевому результаті, забезпечуючи безперервний прогрес.

Однак, існує низка стримуючих факторів, що впливають на інноваційний розвиток МСП, серед яких найважливішими є: неузгодженість правового забезпечення, недосконалість системи оподаткування, постійне зростання цін на сировину, матеріали, електроенергію, нерозвиненість коопераційних зв'язків, низький попит на нові товари, роботи та послуги, загалом, численні проблеми системи збуту, а також нестача інформації про нові технології та ринки збуту та дефіцит кваліфікованого персоналу. Вирішення вказаних проблем дозволить у короткі терміни ліквідувати технологічний розрив між Україною та розвиненими країнами світу на основі існуючого науково-технічного потенціалу, стимулювання інноваційного підприємництва у сфері малого бізнесу, збереження та підвищення загальної освіченості, розвитку наукових шкіл.

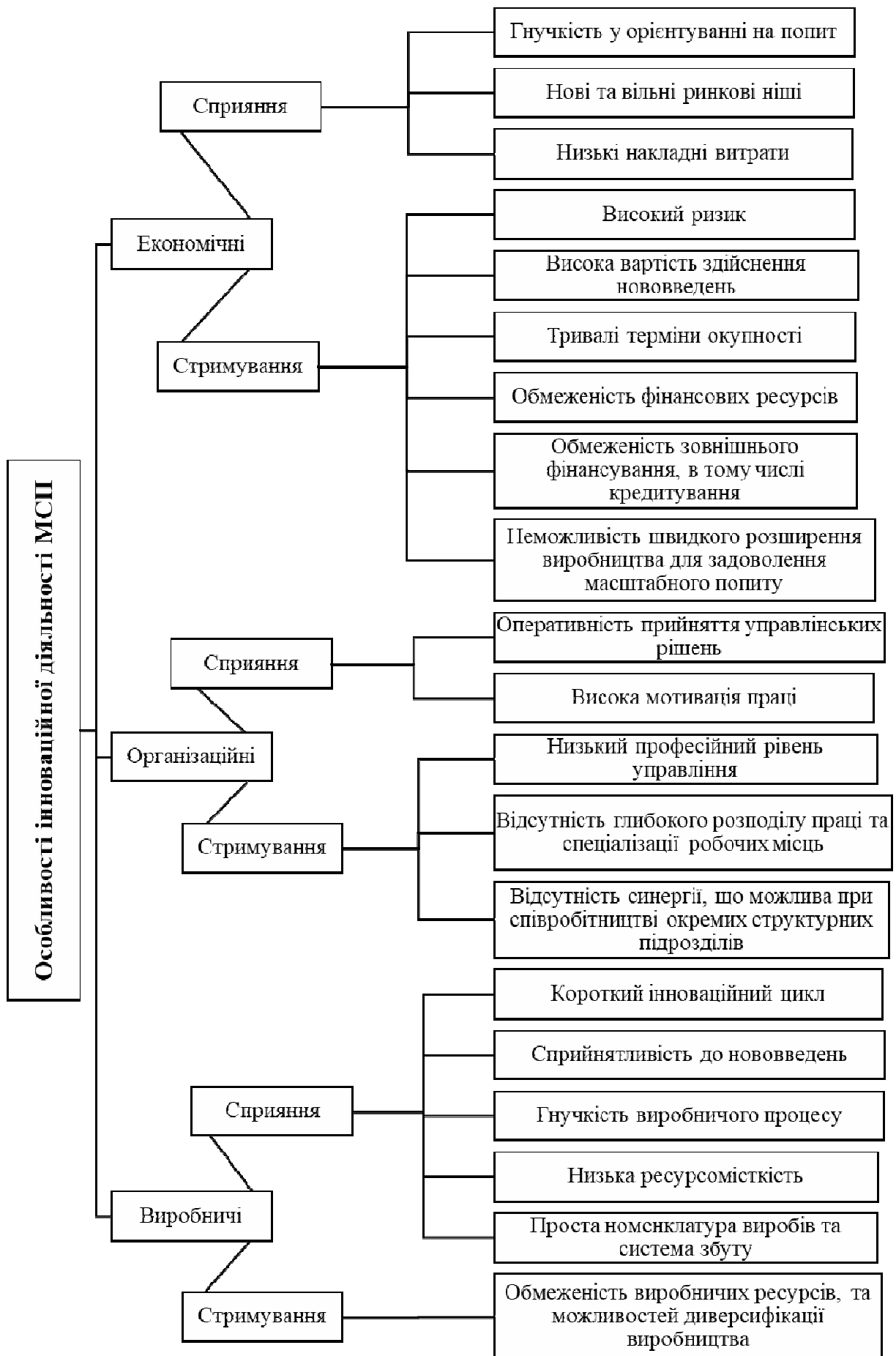

Рис. 2. Особливості інноваційної діяльності МСП

Джерело: розроблено автором

Стратегічні пріоритети розвитку регіону мають ґрунтуватись на державних програмах та цільових орієнтирах (рис. 3), однак зростання частки інноваційної продукції МСП саме по собі є важливим державним

орієнтиром. Технічне підприємництво, що реалізується через інноваційні проекти МСП, вимагає цільової державної підтримки, ефективність якої підвищується за умови стимулювання попиту та забезпечення рівного доступу до нього. Крім того, важливим фактором залишається цифровізація з утворенням відкритих платформ для МСП та наданням базових ІТ-послуг.

Держава може забезпечувати фінансування досліджень пріоритетних галузей економіки регіону, однак тривалість процесу, починаючи з трансферу технологій та їх адаптації, закінчуючи створенням власних, вимагає формування на основі існуючих науково-дослідних інститутів та компаній мережі інноваційних центрів. [2]

Рис. 3 Інноваційний розвиток МСП у контексті розбудови регіонального інноваційного середовища
Джерело: розроблено автором

Визначаючи ключові та найбільш перспективні напрямки фінансування, держава в межах інноваційної програми може брати на себе функції інвестора для досягнення цільових орієнтирів. Поряд з тим, стимулювання інноваційної діяльності значною мірою формується в межах регіональної специфіки. Дослідження ОЕСР свідчать, що найбільш інтенсивна взаємодія учасників інноваційної діяльності відбувається в межах 200-кілометрової зони. [9] Відсутність економічної диверсифікації у монопрофільних регіонах вимагає від МСП орієнтованості на містоутворюючі підприємства у напрямку забезпечення їх ефективного розвитку, реструктуризації, переорієнтації виробництва з врахуванням не лише економічних, а й соціальних і екологічних наслідків.

Ефективний та динамічний розвиток МСП у сфері інновацій потребує запровадження низки заходів у галузі державного регулювання та оподаткування із зняттям бюрократичних обмежень та врахуванням реальних економічних умов. Напрямок підтримки розвитку високотехнологічного інноваційного підприємництва має бути пріоритетним. Наявність економічно обґрунтованого стратегічного плану та розробка ефективної цільової програми підтримки розвитку інноваційних МСП дозволяє регіональним органам управління виокремлювати відповідні заходи у якості пріоритетних, що, в кінцевому підсумку, позитивно впливатиме на місцеві бюджети [3].

Метою створення регіональних стратегічних проектів є прискорений розвиток інноваційної діяльності та зростання інноваційного потенціалу, а також збільшення частки сучасної інноваційної продукції у загальному обсязі виробництва. Формування структури фінансування стратегічних проектів вимагає ґрунтового аналізу статистичних даних щодо інноваційної діяльності МСП регіону та розробки схем фінансування відповідних конкретних заходів. Проектне фінансування має передбачати розробку механізмів залучення інвесторів, вказання основних та додаткових джерел фінансування, обґрунтування термінів повернення залучених коштів.

На даний час, найбільш перспективними напрямками розвитку МСП є: приладобудування, ІТ-технології, виробництво електронного, оптичного, ресурсо- та енергозберігаючого устаткування та матеріалів. Такі напрямки діяльності потребують розбудови галузевих промислових парків та зон. У цих питаннях регіональна влада може сприяти оформленню землевідводів та проектних робіт, узгодженню технічних умов та прокладці інженерних комунікацій, розміщенню МСП інноваційного спрямування на існуючих вільних

виробничих площах, розвитку коопераційних та субконтрактних зав'язків МСП та великого бізнесу, а також застосовувати понижуючі коефіцієнти у розрахунку орендної плати за використання виробничих, офісних площ та земельних ділянок, залучати МСП до виставок з метою просування інноваційної продукції на нові ринки.

Важливим моментом є наявність у регіональній владі повноважень для підготовки та прийняття відповідних рішень. До завдань органів місцевого самоврядування належить створення організаційних та нормативно-правових передумов для розвитку інноваційної діяльності МСП, забезпечення таких форм співробітництва МСП та великих підприємств, як бізнес-інкубатори, промислові та технологічні парки, ефективність яких підвищується за умови їх розбудови за галузевим принципом [8]. У такому випадку, результатом діяльності інноваційних МСП можуть бути не лише дослідні зразки інноваційної продукції, а й організація їх серійного виробництва. Високий ступінь залежності МСП від рішень регіональної влади повинен мати наслідком вирішення низки соціально-економічних проблем регіону, у тому числі зайнятості та збільшення доходів населення. Зростання та розвиток інноваційних МСП напряму залежить від створення на рівні регіону сприятливих умов для входження на ринок, а також протекціоністської політики щодо продукції, товарів та послуг інноваційних МСП конкретного регіону.

Розвиток інноваційної діяльності у регіонах та процес створення їхнього інноваційного потенціалу виявив низку проблем, серед яких найважливішими є:

- зростання конкуренції у забезпеченні висококваліфікованими спеціалістами;
- у сфері технологічних інновацій – розрив між вітчизняними та іноземними виробниками у технологічному та технічному рівні;
- нестача у забезпеченості технологічної бази через відсутність необхідного наукового устаткування та матеріалів;
- зниження рівня генерації знань у сфері фундаментальної та прикладної науки;
- низька якість інформаційного забезпечення щодо попиту на інноваційну продукцію;
- вповільнені структурні перетворення на рівні регіональної економіки;
- нестача власних коштів у інноваційних МСП на виконання дослідно-конструкторських робіт та створення дослідного виробництва інноваційної продукції;
- відсутність налагодженої взаємодії між освітніми установами та підприємствами;
- дефіцит кваліфікованих спеціалістів, що здатні займатися комерціалізацією науково-технічних розробок та управлінням результатами інтелектуальної діяльності.

З метою вирішення вказаних проблем в межах стратегії регіонального розвитку має розбудовуватись інноваційна інфраструктура, метою якої є здійснення сукупної підприємницької діяльності у напрямку розвитку інноваційної системи регіону [4]. Така інфраструктура дозволяє пом'якшити ринкові протиріччя та забезпечити розвиток конкуренції. Серед інструментів інфраструктурного забезпечення слід виділити комплекс заходів, що стимулюють інноваційну активність МСП та сприяють формуванню розгалуженої мережі збуту інноваційної продукції. Серед таких заходів:

- залучення наукового потенціалу для розробки інноваційних продуктів;
- оцінювання потенціалу МСП, відповідних бізнес-планів та бюджетів;
- участь у фінансуванні проєктів чи надання допомоги у пошуку інвесторів;
- формування розгалуженої мережі позабюджетних фондів;
- розробка програми співробітництва держави та МСП у інноваційних проєктах;
- розбудова інформаційної інфраструктури;
- розвиток системи страхування венчурних ризиків.

На наш погляд, з метою забезпечення ефективності реалізації вказаних заходів слід створити організаційно-економічну модель (рис. 4) управління інноваційним розвитком МСП, процес формування якої має поділятися на етапи:

1. Визначення здатності МСП до інноваційної діяльності чи реалізації інноваційного рішення з технологічної точки зору.
2. Оцінка економічного та комерційного потенціалу розробки.
3. Впровадження результатів інноваційної діяльності та комерційне застосування розробки.

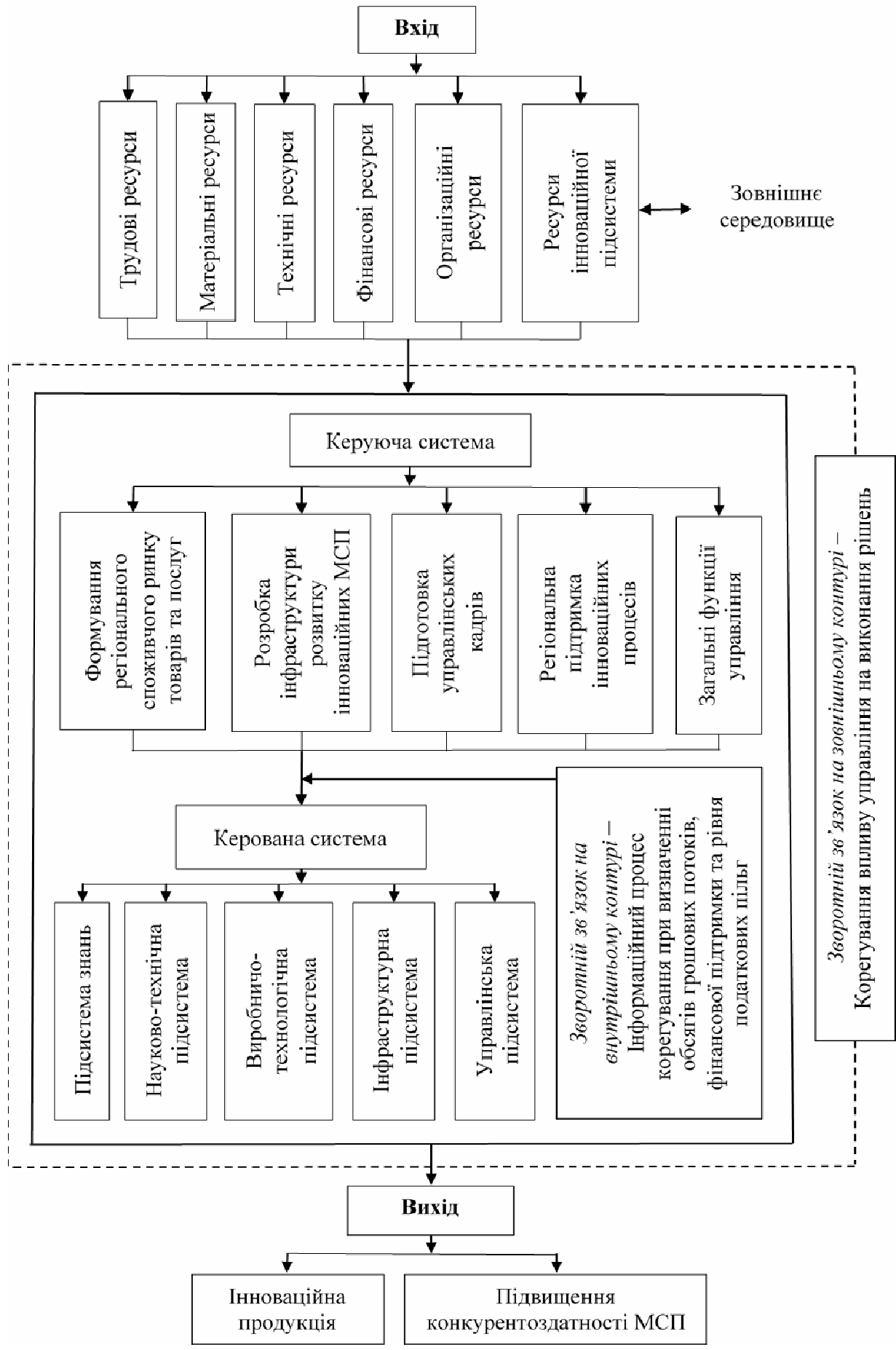

Рис. 4 Організаційно-економічна модель управління інноваційним розвитком МСП

Джерело: розроблено автором

За допомогою вказаної моделі можна виявити логіку функціонування інноваційної системи, розкрити домінуючі тенденції та ідентифікувати «вузькі» місця, що здатні створювати проблеми для майбутнього розвитку у вигляді наростаючих бар'єрів системи.

Висновки. Регіональні стратегії розвитку економіки мають визначати напрямки формування та розбудови інноваційної підсистеми та спрямовуватись на підтримку МСП з метою структурної модернізації регіональної економіки, а також підтримки динамічного та стійкого економічного зростання. Таким чином, однією з цілей регіональної інноваційної політики стає розвиток та ефективне використання в економіці існуючого інноваційного потенціалу та запровадження результатів науково-технічної діяльності для нарощування конкурентоздатності продукції та підвищення рівня якості життя населення. МСП часто є найбільш наближеними до постачальників та споживачів, стаючи базою для створення великих підприємств, при цьому інноваційність є однією з найважливіших умов їхньої ефективної діяльності. При цьому, наукова підсистема регіональної інноваційної системи у вигляді широкого спектру кадрів повинна мати достатній рівень інтелектуальної мобільності.

Реалізація організаційно-економічної моделі управління розвитком інноваційної системи на рівні регіону забезпечує ефективне здійснення економічних, організаційно-управлінських та соціальних функцій МСП, розкриваючи їхній інноваційний потенціал. Вона також дозволяє підвищити інноваційну активність МСП, створити сприятливий інноваційний клімат та знизити надмірні ризики інноваційної діяльності. В результаті можна отримати прискорення та збільшення обсягу комерціалізації інновацій, збалансувати структуру джерел фінансування та підвищити ефективність діяльності інноваційних МСП.

Список літератури.

1. Cantillon, R. (1755). *Essai sur la nature du commerce en general*. URL: <http://la.utexas.edu/users/hcleaver/368/368cantillonessaytable.pdf> (Date retrieved: 2 December 2021).
2. Carayannis, E. G., Campbell, D. F. J. (2014). Transition from the Triple Helix to N-Tuple Helices? An interview with E. G. Carayannis and D. F. J. Campbell (interviewer, Woo Park, H.). *Scientometrics* 99: pp. 203–207
3. Dodgson, M., Ash, S., Andrews, J., Phillips, N. (2021). Managing Technology-Enabled Innovation in a Professional Services Firm: A Cooperative Case Study *Academy of Management Discoveries*. URL: <https://doi.org/10.5465/amd.2020.0217> (Date retrieved: 2 December 2021).
4. Dodgson, M. (2021). The Strategic Management of Technology and Innovation. *Business and Management*. Oxford University Press. URL: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190224851.013.145> (Date retrieved: 2 December 2021).
5. Drucker, P. (2014). *Innovation and Entrepreneurship*. *Routledge*. London. 1st Edition 368 P.
6. Hayek, F. A. (1945). The Use of Knowledge in the Society. *American Economic Review*, Vol. 35, No. 4, pp. 519-530.
7. Oakey, R. P. (1984). Innovation and regional growth in small high technology firms: Evidence from Britain and the USA. *Regional Studies*, Vol. 18, Issue 3. URL: <https://doi.org/10.1080/09595238400185231> (Date retrieved: 2 December 2021).
8. Oakey, R. P. (2003). Technical entrepreneurship in high technology small firms: some observations on the implications for management. URL: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1050.1529&rep=rep1&type=pdf> (Date retrieved: 2 December 2021).
9. The official site of OECD (2020). Broad-based Innovation Policy for All Regions and Cities. URL: <https://doi.org/10.1787/299731d2-en> (Date retrieved: 2 December 2021).
10. Robert, A., Turgot, J. (1963). Taken from *Reflections on The Formation and The Distribution of Riches*. M. Kelley. New York. pp. 3–6. URL: https://doi.org/10.1142/9789812701275_0012 (Date retrieved: 2 December 2021).
11. Say, J.-B. (2001). *A treatise on political economy; or The production, distribution, and consumption of wealth*. Batoche Books Kitchener, Ontario, Canada. 269 p.
12. Schumpeter, J.A. (1934). *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*. Harvard Economic Studies. 255 P.
13. Smith, A. (1995). *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. Edited by Playfair, W. Routledge. 1744 P.

References.

1. Cantillon, R. (1755), “Essai sur la nature du commerce en general”, available at: <http://la.utexas.edu/users/hcleaver/368/368cantillonessaytable.pdf> (Accessed 2 December 2021).
2. Carayannis, E. G. and Campbell, D. F. J. (2014), “Transition from the Triple Helix to N-Tuple Helices?” An interview with E. G. Carayannis and D. F. J. Campbell (interviewer, Woo Park, H.), *Scientometrics* 99: pp. 203–207
3. Dodgson, M., Ash, S., Andrews, J. and Phillips, N. (2021), “Managing Technology-Enabled Innovation in a Professional Services Firm: A Cooperative Case Study *Academy of Management Discoveries*”, available at: <https://doi.org/10.5465/amd.2020.0217> (Accessed 2 December 2021).
4. Dodgson, M. (2021), “The Strategic Management of Technology and Innovation”, *Business and Management*, Oxford University Press, available at: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190224851.013.145> (Accessed 2 December 2021).

5. Drucker, P. (2014), *"Innovation and Entrepreneurship"*, 1st ed, Routledge, London, UK.
6. Hayek, F. A. (1945), "The Use of Knowledge in the Society", *American Economic Review*, Vol. 35, No. 4, pp. 519-530.
7. Oakey, R. P. (1984), "Innovation and regional growth in small high technology firms: Evidence from Britain and the USA", *Regional Studies*, Vol. 18, Issue 3, available at: <https://doi.org/10.1080/09595238400185231> (Accessed 2 December 2021).
8. Oakey, R. P. (2003), "Technical entrepreneurship in high technology small firms: some observations on the implications for management", available at: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1050.1529&rep=rep1&type=pdf> (Accessed 2 December 2021).
9. The official site of OECD (2020) "Broad-based Innovation Policy for All Regions and Cities", available at: <https://doi.org/10.1787/299731d2-en> (Accessed 2 December 2021).
10. Robert, A. and Turgot, J. (1963), "Taken from Reflections on The Formation and The Distribution of Riches", M. Kelley, New York, pp. 3–6, available at: https://doi.org/10.1142/9789812701275_0012 (Accessed 2 December 2021).
11. Say, J.-B. (2001), *"A treatise on political economy; or The production, distribution, and consumption of wealth"*, Batoche Books Kitchener, Ontario, Canada.
12. Schumpeter, J.A. (1934), *"The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle"*, Harvard Economic Studies, UK.
13. Smith, A. (1995), *"An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations"*, Edited by Playfair, W., Routledge, London, UK.

Стаття надійшла до редакції 07.12.2021 р.